

УДК 340

Новікова К. М.

студ. гр. Юз-311 НУ «Запорізька політехніка»

СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Одним із найбільш актуальних питань в умовах воєнного стану є забезпечення майнових прав дітей. Не зважаючи на те, що доходи великої кількості платників аліментів значно знизилися, проте діти потребують гідного рівня життя, що забезпечує їх повноцінний розвиток, навіть в умовах війни у державі. У цьому зв'язку,

законодавцем акцентовано увагу на тому, що дія воєнного стану в Україні жодним чином не звільняє платників аліментів від обов'язку утримувати дітей.

Головним способом забезпечення реалізації прав дітей на належний рівень матеріального утримання виступає судовий. Один із батьків чи законний представник, з яким постійно проживає дитина, наділений правом на звернення до суду із вимогою про стягнення аліментів. Доцільно звернути увагу на те, що у період воєнного стану у цілому судові процедури не зазнали змін, окрім питання територіальної підсудності. Так, на підставі розпорядження Голови Верховного Суду України було змінено правило територіальної підсудності для судів, юрисдикція яких поширюється на тимчасово окуповані регіони, а також області, в межах яких тривають активні бойові дії [3].

У відповідності до положень Цивільного процесуального кодексу України передбачено два основні способи звернення до суду з метою стягнення аліментів: у порядку наказного провадження, відповідно до якого подається заява про видачу судового наказу; у порядку позовного провадження, відповідно до якого до суду подається позовна заява [6].

Після запровадження на території України воєнного стану, внесено певні зміни до положень Закону України «Про виконавче провадження». Передбачено, що протягом дії періоду воєнного стану припиняється звернення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника. Проте, зазначені обмеження не поширюються на рішення про стягнення аліментів [2]. 1 квітня 2022 р. з цього питання було опубліковано офіційне роз'яснення, у якому розкрито особливості виконання аліментних зобов'язань у період дії воєнного стану. Акцентовано увагу на тому, що військові дії не є приводом для того, «щоб забути про сплату аліментів» [4].

У той же час, було внесено певні зміни в окремих аспектах виконання судових рішень, у тому числі й про стягнення аліментів. Так, заборонено відкривати виконавчі провадження та вживати заходи примусового виконання на територіях проведення активних бойових дій чи тих, що перебувають в окупації або оточенні у відповідності до переліку, затвердженого міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, а також прилеглих до неї територій [1].

Актуальним питанням також на сьогодні визнається необхідність сплати аліментів військовослужбовцями та особами, які втратили роботи внаслідок війни. Так, утримання аліментів проводиться з усіх форм грошового забезпечення військовослужбовців, крім виплат, які є тимчасовими чи разовими. До того ж, на визначення суми аліментів впливає розмір заробітної плати, що зберігається за військовослужбовцями за основним місцем роботи.

Щодо безробітної категорії платників аліментів варто зауважити, що відсутність трудового доходу не є підставою для звільнення від виконання зобов'язань. У відповідності до ч. 2 ст. 195 Сімейного кодексу України, заборгованість за аліментами платника аліментів, який не працював на час виникнення заборгованості, визначається виходячи із середньої заробітної плати працівника для даної місцевості [5]. У випадку, якщо безробітна особа знаходиться на обліку в центрі зайнятості та отримує відповідні виплати по безробіттю, то з таких сум також можливо стягнути аліменти на дитину.

У зв'язку із вищевикладеним можливо зробити висновок, що навіть у період дії воєнного стану в Україні законодавцем забезпечується захист майнових інтересів дитини. Тобто, мова йде про неможливість звільнення платників аліментів від покладених на них зобов'язань. При цьому, зазнали змін певні процесуальні та виконавчі аспекти рішень про стягнення аліментів, а саме змінено правила територіальності та встановлено заборону на проведення виконавчих дій на територіях, які перебувають в тимчасовій окупації, оточено або на яких тривають активні бойові дії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Порядок та організація примусового виконання рішень судів та інших органів у період воєнного стану. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/m/poryadok-ta-organizatsiya-primusovogo-vikonannya-rishen-sudiv-ta-inshih-organiv-u-period-voennogo-stanu>. (дата звернення: 13.12.2022).
2. Про виконавче провадження: Закон України № 1404-VIII від 02.06.2016 року. ВВР, 2016, № 30, ст. 542.
3. Розпорядження про визначення територіальної підсудності справ. Верховний Суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/terutor_pidsudnist/. (дата звернення: 12.12.2022).
4. Роз'яснення Мін'юсту щодо аліментних зобов'язань у період воєнного стану. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozyasnennya-minyustu-shchodo-alimentnih-zobovyzan-u-period-voyennogo-stanu>. (дата звернення: 13.12.2022).
5. Сімейний кодекс України: Закон України № 2947-III від 10.01.2002. ВВР, 2002, № 21-22, ст. 135.
6. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України № 1618-IV від 18.03.2004 року. ВВР, 2004, № 40-41, 42, ст. 492.